

הלכות נדרים פרק יג

א. מִפֶּר אָדָם אוּ מִקֵּיִם נִדְרֵי אִשְׁתּוֹ אוּ בִתּוֹ בְּכָל לְשׁוֹן, וְאִף עַל פִּי שְׂאִינָה מִכֶּרֶת שְׂאִין הָאִשָּׁה צְרִיכָה לִשְׁמַע הֶהָפְרָה אוּ הַקִּיּוּם. וְכִיצַד מִפֶּר: אוֹמֵר מוֹפֵר, אוּ בָטֹל, אוּ אֵין נֶדֶר זֶה כָּלוּם, וְכִיּוֹצֵא בְּדִבְרִים שְׁעִנְיָנָם עֲקִירַת הַנֶּדֶר מַעֲיָקְרוּ בֵּין בִּפְנֵיהֶ, בֵּין שְׁלֹא בִּפְנֵיהֶ.

ב. אֲבָל אִם אָמַר לָהּ אִי אֶפְשִׁי שְׁתַּדְרִי, אוּ אֵין כָּאֵין נֶדֶר הָרִי זֶה לֹא הִפֵּר; וְכֵן הָאוֹמֵר לֹא־שְׁתּוֹ אוּ לְבִתּוֹ, מַחֲוֹל לִיךְ, אוּ מִתֵּר לִיךְ, אוּ שְׂרוֹי לִיךְ, וְכָל כִּיּוֹצֵא בְּעִנְיָן זֶה לֹא אָמַר כָּלוּם: שְׂאִין הָאֵב וְהַבַּעַל מִתֵּיר כִּמּוֹ הַחֲכָם, אֲלֹא עוֹקֵר הַנֶּדֶר מִתַּחֲלָתוֹ וּמִפִּירוֹ.

ג. וְכִיצַד מִקֵּיִם כְּגוֹן שְׂיֵאמֹר לָהּ קֵיִם לִיכִי, אוּ יִפֶּה נִדְרָתָ, אוּ אֵין כְּמוֹתֶיהָ, אוּ אֵלּוּ לֹא נִדְרָתָ הֵייתִי מִדִּירָךְ, וְכָל כִּיּוֹצֵא בְּדִבְרִים שֶׁמִּשְׁמַעֲנָן שְׂרָצָה בְּנֶדֶר זֶה.

ד. הַמִּבְטֵל נִדְרֵי אִשְׁתּוֹ אוּ בִתּוֹ אֵינוֹ צָרִיךְ לוֹמַר כָּלוּם, וְנִתְבַּטְּלוּ כָּל הַנִּדְרִים. וְיָמָּה הוּא הַבָּטוּל, שְׂיִכְכָּה אוֹתָהּ לַעֲשׂוֹת דָּבָר שְׂאִסְרָהּ אוֹתוֹ. אֲבָל הֶהָפְרָה, אֵינוֹ כּוֹפֶה אוֹתָהּ אֲלֹא מִפֶּר לָהּ וּמִנִּיחָה אִם רָצָת עוֹשָׂה, וְאִם רָצָת אֵינָה עוֹשָׂה.

ה. כִּיצַד: נִדְרָה אוּ נִשְׁבַּעָה שְׁלֹא תֹאכֹל אוּ שְׁלֹא תִשְׁתֶּה, וְאָמַר לָהּ, מוֹפֵר לִיךְ הָרִי זֶה הִפֵּר, וּמִתַּרְתָּ לֹאכֹל וְלִשְׁתּוֹת; נָטַל וְנָתַן לָהּ וְאָמַר לָהּ, טָלִי אֲכָלִי טָלִי שְׁתִּי הָרִי זֶה אוֹכֵלֶת וּשׁוֹתָהּ, וְהַנֶּדֶר בָּטֹל מֵאֲלִיו.

ו. הַמִּפֵּר נִדְרֵי בִתּוֹ אוּ אִשְׁתּוֹ, צָרִיךְ לְהוֹצִיא בִּשְׁפָתָיו; וְאִם הִפֵּר בְּלִבּוֹ, אֵינוֹ מוֹפֵר. אֲבָל הַמִּבְטֵל, אֵינוֹ צָרִיךְ לְהוֹצִיא בִּשְׁפָתָיו; אֲלֹא מִבְטֵל בְּלִבּוֹ בְּלִבָּד, וְכוֹפֶה אוֹתָהּ לַעֲשׂוֹת בֵּין עֲשֵׂת בֵּין לֹא עֲשֵׂת, בָּטֹל הַנֶּדֶר.

ז. מִפִּירִין הַנִּדְרִים בִּשְׁבָת, בֵּין לְצַרְךְ הַשְּׁבָת בֵּין שְׁלֹא לְצַרְךְ הַשְּׁבָת; וְלֹא יֹאמֵר לָהּ בִּשְׁבָת, מוֹפֵר לִיךְ, כְּדֶרֶךְ שְׂיֵאמֹר בַּחֲלֵ אֲלֹא מִבְטֵל בְּלִבּוֹ, וְאָמַר לָהּ, טָלִי אֲכָלִי טָלִי שְׁתִּי, וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה.

ח. הָאוֹמֵר לֹא־שְׁתּוֹ אוּ לְבִתּוֹ, כָּל נִדְרִים שְׁתַּדְרִי מִכָּאֵן וְעַד שְׂאִבּוֹא מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי, הָרִי הֵן קֵימִין, אוּ הָרִי הֵן מוֹפְרִין לֹא אָמַר כָּלוּם. עֲשֵׂה שְׁלִיחַ לְהִפֵּר לָהּ, אוּ לְהִקִּים לָהּ אֵינוֹ כָּלוּם, שְׁנֵאמַר "אִשָּׁה יְקִימֶנּוּ, וְאִשָּׁה יִפְרֶנּוּ" (במדבר ל"ד); וְכֵן הָאֵב בְּעִצְמוֹ, לֹא בִשְׁלוּחוֹ.

ט. אִסְרָה עֲצֻמָּה בְּתֵאנִים וְעִנְבִּים, בֵּין בְּנֶדֶר בֵּין בְּשִׁבּוּעָה, בֵּין שְׂאִסְרָה עֲצֻמָּה בְּכָל הַמִּין, בֵּין שְׂאִמְרָה תֵּאנִים וְעִנְבִּים אֵלּוּ, וְקִיִּם לְתֵאנִים וְהִפֵּר לְעִנְבִּים, אוּ שְׂקִים לְעִנְבִּים וְהִפֵּר לְתֵאנִים מֵה שְׂקִים קֵיִם, וְיָמָּה שֶׁהִפֵּר מוֹפֵר; וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בְּזֶה. וְאֵין אוֹמְרִין בֶּהָפְרָה, נֶדֶר שֶׁהוֹפֵר מִקְצָתוֹ הוֹפֵר כָּלוּ, כְּדֶרֶךְ שְׂאוֹמְרִין בִּהְתֵּרָה.

י. מִי שֶׁנִּדְרָה אִשְׁתּוֹ, וְשָׁמַע וְהִתְפִּיס עֲצָמוֹ בְּנִדְרָה אֵינוֹ יָכוֹל לְהִפֵּר, שֶׁהָרִי קֵיִם לָהּ; נֶדֶר הוּא, וְהִתְפִּיסָה עֲצָמָהּ בְּנִדְרוֹ מִפֶּר אֶת שְׁלָהּ, וְשָׁלוּ קֵיִם. כִּיצַד: שָׁמַע אִשְׁתּוֹ אוּ בִתּוֹ אוֹמְרַת הָרִינִי נִזְיָרָה, וְאָמַר וְאֵנִי אֵינוֹ יָכוֹל לְהִפֵּר, וְשִׁנְיָהֶם נִזְיָרִים; אָמַר הוּא הָרִינִי נִזְיָר, וְשָׁמַעָה הִיא וְאָמְרָה וְאֵנִי מִפֶּר לָהּ, וְשָׁלוּ קֵיִם. וְכֵן כָּל כִּיּוֹצֵא בְּזֶה.

יא. נָדַר לְעַצְמוֹ, וְהִדִּירָה כְּמוֹתוֹ, וּגְמַר בְּלִבּוֹ לְהִדִּירָה, וְאָמְרָה אֲמֵן הָרִי זֶה אֵינוֹ יָכוֹל לְהִפָּר; וְאִם נָדַר וְהִדִּירָה דֶּרֶךְ שְׁאֵלָה, לִידַע מַה בְּלִבָּהּ, כְּמִי שְׁאָמַר לָהּ הִתְרַצִּי בְּנָדַר זֶה לִהְיוֹת כְּמוֹתִי אוֹ לֹא, וְאָמְרָה אֲמֵן הָרִי זֶה מִפֶּן לָהּ.

יב. פִּיצַד: אָמַר לָהּ הָרִינִי נָזִיר, וְאֵת, כְּלוּמַר וְאֵת נְזִירָה כְּמוֹתִי, וְאָמְרָה אֲמֵן אֵינוֹ יָכוֹל לְהִפָּר לָהּ; אָמַר לָהּ הָרִינִי נָזִיר, וְמַה תֹּאמְרִי הָאֵת נְזִירָה כְּמוֹתִי, וְאָמְרָה אֲמֵן הָרִי זֶה יָפַר. וְאִם הִפָּר לָהּ שְׁלוֹ בָטָל, שְׁזֶה כְּמִי שֶׁתִּלָּה נִדְרוֹ בְּנִדְרָהּ. אָמְרָה לוֹ הָרִינִי נְזִירָה, וְאֵתָהּ, וְאָמַר אֲמֵן אֵינוֹ יָכוֹל לְהִפָּר. וְכֵן כָּל פְּיוּצָא בְּזֶה.

יג. הָאִשָּׁה שֶׁנִּדְרָהּ, וְשָׁמַע אַחֵר וְהִתְפִּיס עֲצָמוֹ בְּנִדְרָהּ וְאָמַר וְאֵנִי, וְשָׁמַע אַבִּיהָ אוֹ בַּעֲלָהּ וְהִפָּר לָהּ שְׁלָה מוֹפָר; וְזֶה שֶׁהִתְפִּיס עֲצָמוֹ, חֵיב.

יד. הָאִשָּׁה שְׁאִין לָהּ בַּעַל וְאֵינָהּ בְּרִשּׁוֹת אָב, וְאָמְרָה הָרִי הַבֶּשֶׁר אֲסוּר עָלַי לְאַחֵר שְׁלוּשִׁים יוֹם, וְנִשְׁאֵת בְּתוֹךְ שְׁלוּשִׁים יוֹם אֵף עַל פִּי שֶׁבִשְׁעָה שֶׁחָל הַנָּדַר הָרִי הִיא בְּרִשּׁוֹת הַבַּעַל, אֵינוֹ יָכוֹל לְהִפָּר: שְׁבַעַת הַנָּדַר לֹא הִיתָה בְּרִשּׁוֹתוֹ, וְעַל זֶה נֶאֱמַר "וְנָדַר אֶלְמָנָה, וּגְרוּשָׁה . . ." (במדבר ל,); וְאִפְלוּ הִיתָה מְאֻרָּסָת לֹא בְשַׁעַת הַנָּדַר שְׁאִין הַבַּעַל מִפֶּן בְּקוּדְמִין, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ.

טו. נִדְרָהּ תַּחַת בַּעֲלָהּ שִׁיחִיָּה הַבֶּשֶׁר אֲסוּר עָלֶיהָ לְאַחֵר שְׁלוּשִׁים יוֹם, אוֹ שֶׁתִּהְיֶה נְזִירָה לְאַחֵר שְׁלוּשִׁים יוֹם, וְהִפָּר לָהּ בַּעֲלָהּ, וּמֵת אוֹ גֵּרְשָׁהּ בְּתוֹךְ שְׁלוּשִׁים יוֹם אֵף עַל פִּי שֶׁבִשְׁעָה שֶׁהִיא לְנָדַר לְחֹל, הָרִי הִיא גְרוּשָׁה אוֹ אֶלְמָנָה הָרִי זֶה מִתַּרְת, שֶׁכֶּבֶר הִפָּר לָהּ נָדַר זֶה.

טז. אֶלְמָנָה וּגְרוּשָׁה שְׁאָמְרָה הָרִינִי אֲסוּרָה בֵּינִי כְּשֶׁאֲנִשָּׂא, וְנִשְׁאֵת אֵין הַבַּעַל יָכוֹל לְהִפָּר; אָמְרָה וְהִיא תַּחַת בַּעֲלָהּ, הָרִינִי אֲסוּרָה בַּבֶּשֶׁר כְּשֶׁאֲתַגְרֹשׁ הָרִי הַבַּעַל מִפֶּן, וְכִשְׁתַּגְרֹשׁ תִּהְיֶה מִתַּרְת.

יז. הַמְּקִימִים בְּלִבּוֹ, הָרִי זֶה קִיָּם. וְהַמְּפָר בְּלִבּוֹ, אֵינוֹ מוֹפָר כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ; לְפִיכָךְ אִם הִפָּר בְּלִבּוֹ, הָרִי זֶה יָכוֹל לְחַזֵּר וּלְקִיָּם. וְאִם קִיָּם בְּלִבּוֹ אֵינוֹ יָכוֹל לְחַזֵּר וּלְהִפָּר, אֲלֹא אִם חָזַר בְּתוֹךְ כְּדֵי דְבוּר: שְׁלֹא יִהְיֶה כּוֹחַ דְּבָרִים שֶׁבְּלִבּוֹ, גְּדוֹל מְכוּחַ מוֹצִיא בְּשַׁפְתָּיו.

יח. הַמְּקִימִים נִדְרֵי אִשְׁתּוֹ אוֹ בְּתוֹ, וְנִחַם הָרִי זֶה נִשְׁאֵל לְחֻכָּם וּמִתִּיר לוֹ הַקְּמָתוֹ, וְחוֹזֵר וּמִפָּר לָהּ בּוֹ בַּיּוֹם; אֲבָל אִם הִפָּר לָהּ, וְנִחַם אֵינוֹ יָכוֹל לְהִשְׁאֵל לְחֻכָּם, כְּדֵי שִׁיחֹזֵר וּיְקִיָּם.

יט. נִעְרָה מְאֻרָּסָה שֶׁנִּדְרָהּ, וְקִיָּם לָהּ אַבִּיהָ לְבָדוֹ אוֹ בַּעֲלָהּ לְבָדוֹ, וְהִפָּר לָהּ הָאֲחֵר אֵף עַל פִּי שֶׁנִּשְׁאֵל לְחֻכָּם וְהִתִּיר לוֹ הַקְּמָתוֹ, אֵינוֹ חוֹזֵר וּמִפָּר לָהּ עִם הָאֲחֵר שֶׁכֶּבֶר הִפָּר לָהּ: שְׁאִין לָהֶם לְהִפָּר אֲלֹא שְׁנִיָּהֶם כְּאַחֵד.

כ. אָמַר לְבָתּוֹ אוֹ לְאִשְׁתּוֹ, קִיָּם לִיךְ קִיָּם לִיךְ, וְנִשְׁאֵל עַל הַקְּמָה רִאשׁוֹנָה הָרִי הַשְּׁנִיָּה חָלָה עָלָיו. אָמַר לָהּ קִיָּם לִיךְ וּמוֹפָר לִיךְ, וְלֹא תַּחֲוֹל הַקְּמָה אֲלֹא אִם כֵּן חָלָה הַפְּרָה הָרִי זֶה מוֹפָר, שְׁאִין הַקְּמָה מוֹעֵלָת אַחֵר הַהַפְּרָה. אָמַר לָהּ קִיָּם וּמוֹפָר לִיךְ, בְּבֵת אַחַת הָרִי זֶה קִיָּם.

כא. אָמַר לָהּ קִיָּם לִיךְ הַיּוֹם, הָרִי זֶה קִיָּם לְעוֹלָם; אָמַר לָהּ מוֹפָר לִיךְ לְמַחֵר, אֵינוֹ מוֹפָר שֶׁהָרִי קִיָּמוֹ הַיּוֹם, וְלְמַחֵר אֵינוֹ יָכוֹל לְהִפָּר.

כב. אָמַר לָהּ קַיִם לִיךְ שְׁעָה אַחַת, וְעָבַר הַיּוֹם וְלֹא הָפַר הָרִי זֶה קַיִם; וְאִין אוֹמְרִין שְׁזֵה כְּמִי שְׁאָמַר לָהּ הָרִי מוֹפֵר לִיךְ לְאַחַר שְׁעָה, שְׁהָרִי לֹא הוֹצִיא הַפֶּרֶה מִפִּיו.

כג. אָמַר לָהּ קַיִם לִיךְ שְׁעָה אַחַת, וְכִשְׁעָבְרָה הַשְׁעָה אָמַר לָהּ מוֹפֵר לִיךְ הָרִי זֶה סֶפֶק, וּלְפִיכֶךָ אֲסוּרָה בְּנִדְרָה; וְאִם עָבְרָה עַל נִדְרָה, אֵינָה לוֹקָה.

כד. מִי שֶׁנִּדְרָה נְדָרִים כְּדִי לְכוּנֵן דַּעוּתָיו, וּלְתַקֵּן מַעֲשָׂיו הָרִי זֶה נֶאֱמָר וּמִשְׁבַּח. כִּי צִד: כְּגוֹן מִי שֶׁהָיָה זוּלָּל, וְאָסַר הַבֶּשֶׂר עָלָיו שְׁנָה אוֹ שְׁתַּיִם, אוֹ מִי שֶׁהָיָה שׁוֹגָה בַּיּוֹן, וְאָסַר הַיּוֹן עַל עֲצָמוֹ זְמַן מְרֻבָּה, אוֹ שְׁאָסַר הַשְּׂכָרוֹת לְעוֹלָם; וְכֵן מִי שֶׁהָיָה רוֹדֵף שְׁלֵמוֹנִים וְנִבְהָל לַהוֹן, וְאָסַר עַל עֲצָמוֹ הַמִּתְנֹנֹת, אוֹ הִנִּית אֲנָשִׁי מְדִינָה זוֹ; וְכֵן מִי שֶׁהָיָה מִתְגַּאֵה בִּיפְיוֹ, וְנִדְרָה בְּנִזְיוֹר; וְכִיּוֹצֵא בְּנִדְרִים אֵלּוּ: כֵּלָן, דֶּרֶךְ עֲבוּדָה לַה' הֵם; וּבְנִדְרִים אֵלּוּ וְכִיּוֹצֵא בָהֶן, אָמְרוּ חֲכָמִים סִיג לְפָרִישׁוֹת, נְדָרִים.

כה. וְאִם עַל פִּי שְׁהֵן עֲבוּדָה לֹא יִרְבֶּה אָדָם בְּנִדְרֵי אֲסוּר, וְלֹא יִרְגִּיל עֲצָמוֹ בָּהֶן; אֲלֹא יִפְרֹשׁ מִדְּבָרִים שְׂרָאוּי לְפִרְשׁ מֵהֶן, בְּלֹא נִדְרָה. אָמְרוּ חֲכָמִים, כָּל הַנּוֹדֵר כְּאֵלּוּ בָּנָה בָּמָה; וְאִם עָבַר וְנִדְרָה מִצְוָה לְהַשְׁאִל עַל נִדְרוֹ, כְּדִי שְׁלֹא יִהְיֶה מְכָשׁוּל לְפָנָיו.

כו. בָּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּנִדְרֵי אֲסֹר. אֲבָל נְדָרֵי הַקֹּדֶשׁ מִצְוָה לְקַיֵּמָן, וְלֹא יִשְׁאֵל עָלֵיהֶן אֲלֵא מִדַּחֲק: שְׁנֵאֲמַר "נְדָרִי, לַה' אֲשַׁלֵּם" (תהילים קטז, יד; תהילים קטז, יח).